

Αριθμός 4917/2012

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 23 Οκτωβρίου 2012, με την εξής σύνθεση: Σωτ. Ρίζος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ΄ Τμήματος, Σ. Χρυσικοπούλου, Δ. Κυριλλόπουλος, Σύμβουλοι, Χ. Μπολόφη, Ν. Μαρκόπουλος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Μ. Παπαδοπούλου, Γραμματέας του Δ΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από 23 Ιανουαρίου 2012 αίτηση:

των: 1) Κωνσταντίνου Χρήστου Σακελλάρη, κατοίκου Νάουσας Ημαθίας (Δ. Σολωμού 1), 2) Δημητρίου Γεωργίου Δίσκου, κατοίκου Κοπανού Ημαθίας (Μιέζης 21), οι οποίοι παρέστησαν με το δικηγόρο Γεώργιο Παπαστεργίου (Α.Μ. 167 Δ.Σ. Βέροιας), που τον διόρισαν στο ακροατήριο, 3) Βασιλείου Γεωργίου Τζουβάρα, κατοίκου Νάουσας (Δημαρχίας 16), ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Γεώργιο Παπαστεργίου (Α.Μ. 167 Δ.Σ. Βέροιας), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, 4) Στέφανου Συμεών Λαζαρίδη, κατοίκου Κοπανού Νάουσας, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Γεώργιο Παπαστεργίου (Α.Μ. 167 Δ.Σ. Βέροιας), που τον διόρισε στο ακροατήριο, 5) Φωτεινής Γεωργίου Μηλιώνη, κατοίκου Αμπελώνα Λάρισας, η οποία παρέστη με το δικηγόρο Γεώργιο Παπαστεργίου (Α.Μ. 167 Δ.Σ. Βέροιας), που τον διόρισε με πληρεξούσιο και 6) Αιμιλίας Σταμάτη Γραμμένου, κατοίκου Νάουσας Ημαθίας (περιοχή Καραούλι), η οποία, με προφορική δήλωση στο ακροατήριο του πληρεξουσίου της δικηγόρου Γεωργίου Παπαστεργίου (Α.Μ. 167 Δ.Σ. Βέροιας) παραιτείται του δικογράφου της αιτήσεως ακυρώσεως,

κατά των: 1) Υπουργού Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, 2) Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, 3) Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, οι οποίοι

παρέστησαν με τον Γεώργιο Σινάνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 3) Δήμου Νάουσας Ημαθίας, ο οποίος δεν παρέστη.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθούν: 1) η παράλειψη της Διοικήσεως να προβεί στην έκδοση προεδρικού διατάγματος περί καθορισμού των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων και 2) η υπ' αριθμ. 2071/29.11.2011 πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Νάουσας.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Παρέδρου Ν. Μαρκόπουλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον αντιπρόσωπο των Υπουργών, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο ποσό παραβόλου (υπ' αριθμ. 3227306, 1225961/2012), οι αιτούντες, πτυχιούχοι Μηχανικοί των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων και Πολιτικών Έργων Υποδομής των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ), ζητούν την ακύρωση: α) της παραλείψεως της Διοικήσεως να προβεί στην έκδοση προεδρικού διατάγματος περί καθορισμού των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων και β) της υπ' αριθμ. 2071/29.11.2011 πράξεως του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Νάουσας.

2. Επειδή, με προφορική δήλωση στο ακροατήριο του πληρεξουσίου δικηγόρου που υπογράφει την υπό κρίση αίτηση, η έκτη των αιτούντων, Αιμιλία Γραμμένου, παραιτήθηκε του δικογράφου της κρινομένης αιτήσεως. Συνεπώς, ως προς αυτήν η δίκη πρέπει, σύμφωνα

./.

με το άρθρο 30 παρ. 1 του π.δ/τος 18/1989(Α' 8), να καταργηθεί.

3. Επειδή, με την δεύτερη προσβαλλόμενη πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Νάουσας επεστράφη φάκελος οικοδομικής άδειας που είχε υποβάλει ο τρίτος των αιτούντων, κατά την σειρά αναφοράς τους στο δικόγραφο, Βασίλειος Τζουβάρας, πτυχιούχος μηχανικός ΤΕΙ ειδικότητας πολιτικών δομικών έργων, για λογαριασμό πελάτη του, διότι, μεταξύ άλλων ελλείψεων, όπως αναφέρεται στην εν λόγω προσβαλλόμενη πράξη, ο φάκελος αυτός, αφ' ενός μεν παρουσίαζε ελλείψεις ως προς το τοπογραφικό διάγραμμα που τον συνόδευε, αφ' ετέρου δε, διότι, το τοπογραφικό διάγραμμα αυτό είχε συνταχθεί από τον ανωτέρω αιτούντα μηχανικό ο οποίος, όμως, δεν είχε το επαγγελματικό δικαίωμα συντάξεώς του. Ενόψει συνεπώς του περιεχομένου αυτού οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν είναι συναφείς μεταξύ τους, διότι δεν ερείδονται η μία επί της άλλης ούτε στηρίζονται επί της αυτής νομικής και πραγματικής αιτίας, για το λόγο δε αυτό διαφέρουν και οι κατά των πράξεων αυτών προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως. Επομένως, η κρινομένη αίτηση πρέπει, κατ' εφαρμογήν της παρ. 6 του άρθρου 45 του π.δ/τος 18/89 ως ισχύει, να κρατηθεί και να εκδικασθεί ως προς την προτασόμενη στο δικόγραφο προσβαλλόμενη πράξη (την παράλειψη εκδόσεως προεδρικού διατάγματος καθορισμού επαγγελματικών δικαιωμάτων των αιτούντων πτυχιούχων ΤΕΙ), να διαταχθεί δε ο χωρισμός του δικογράφου ως προς την δεύτερη προσβαλλόμενη πράξη (την υπ' αριθμ. 2071/29.11.2011 πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Νάουσας), με την κατάθεση αυτοτελούς δικογράφου εντός 30 ημερών από της κοινοποιήσεως της παρούσης αποφάσεως στους αιτούντες.

4. Επειδή, όπως έχει γίνει παγίως δεκτό, κατά το άρθρο 45 παρ. 4 του π.δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ Α' 8) είναι δυνατή η άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως και κατά παραλείψεως της διοικητικής αρχής να προβεί σε οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια, ή κατά ρητής αρνήσεως της αρχής να προβεί

στην ενέργεια αυτή, εφόσον ο νόμος ή υπερκείμενος του νόμου κανόνας δικαίου επιβάλλει την υποχρέωση σ' αυτήν να ρυθμίσει συγκεκριμένο ζήτημα με την έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξεως. Τέτοια παράλειψη ή άρνηση δεν στοιχειοθετείται, κατ' αρχήν, οσάκις ο νόμος παρέχει την εξουσία στην διοικητική αρχή να ρυθμίζει ζήτημα με κανονιστική πράξη, διότι η εκτίμηση της σκοπιμότητας για την έκδοση ή όχι κανονιστικής πράξεως και για τον χρόνο εκδόσεώς της ανήκει στην ανέλεγκτη, από τον ακυρωτικό δικαστή, κρίση της διοικητικής αρχής. Εξαίρεση από την αρχή αυτή υπάρχει είτε όταν η νομοθετική εξουσιοδότηση επιβάλλει στην Διοίκηση την υποχρέωση για την έκδοση κανονιστικής πράξεως, εφόσον συντρέχουν ορισμένες αντικειμενικές προϋποθέσεις ή εντός ορισμένης προθεσμίας, είτε όταν η υποχρέωση της Διοικήσεως να προβεί σε κανονιστική ρύθμιση προκύπτει ευθέως εκ του Συντάγματος. Στις περιπτώσεις αυτές η άσκηση της αρμοδιότητας προς κανονιστική ρύθμιση καθίσταται δεσμία, η παράλειψη δε της Διοικήσεως να ασκήσει την κανονιστική αυτή αρμοδιότητα είναι αντίθετη προς τον νόμο (βλ. Ολ. ΣτΕ 1849/2009, ΣτΕ 211/2006).

5. Επειδή, στο άρθρο 16 του Συντάγματος ορίζεται ότι «1. ... 2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους ... 5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. ... 7. Η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από το νόμο, που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές. 8. ...». Όπως έχει ήδη κριθεί (βλ. ΣτΕ 1958/2000, Ολ.), από τις διατάξεις αυτές του Συντάγματος προκύπτει ότι και η ανώτατη εκπαίδευση και η ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση ανήκουν μεν στην ίδια τρίτη βαθμίδα, διακρίνονται όμως σαφώς μεταξύ τους ως προς την αποστολή και την οργάνωση. Βασική αποστολή των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

(Α.Ε.Ι.) είναι η καλλιέργεια της επιστήμης, που αναλύεται σε έρευνα και διδασκαλία. Αντιθέτως, η επαγγελματική εκπαίδευση, που παρέχεται από σχολές ανώτερης βαθμίδας, αποσκοπεί στη μετάδοση ειδικών γνώσεων και εμπειριών καταλλήλων για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος και αντιστοίχως στη δημιουργία στελεχών απαραίτητων για τη λειτουργία της σύγχρονης οικονομίας. Συνεπώς, η, κατά τα ανωτέρω, επιβαλλόμενη από το Σύνταγμα ποιοτική διαφοροποίηση της παρεχόμενης εκπαίδευσης μεταξύ των αποφοίτων Α.Ε.Ι. και σχολών ανώτερης βαθμίδας και η πρόβλεψη για την έκδοση νόμου περί καθορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων μόνο για τους τελευταίους αυτούς αποφοίτους έχει ως συνέπεια το ότι, όταν, κατά την κείμενη νομοθεσία, για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος απαιτείται, ως τυπικό προσόν, η κατοχή πτυχίου Α.Ε.Ι., οι κάτοχοι του πτυχίου αυτού δραστηριοποιούνται, κατ' αρχήν, σε όλο το εύρος του αντίστοιχου επαγγέλματος, ενεργώντας όλες τις δυνατές επαγγελματικές πράξεις, εκτός αν υπάρχει διαφορετική νομοθετική ρύθμιση. Αντίθετα, ο προβλεπόμενος στο άρθρο 16 παρ. 7 του Συντάγματος νόμος δεν μπορεί να ορίσει τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων σχολών ανώτερης βαθμίδας κατά πλήρη εξομοίωση με τα αντίστοιχα δικαιώματα των αποφοίτων Α.Ε.Ι., που δραστηριοποιούνται στον ίδιο επαγγελματικό τομέα, διότι η εξομοίωση αυτή θα αναιρούσε την ανωτέρω ποιοτική διάκριση μεταξύ ανώτατης και ανώτερης εκπαίδευσης και θα καθιστούσε τα χορηγούμενα πτυχία ουσιαστικώς ισότιμα, ως αναγκαίους τίτλους για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος, κατά καταστρατήγηση του Συντάγματος. Δεν απαγορεύεται όμως ο εν λόγω νόμος να χορηγήσει στους αποφοίτους αυτούς το δικαίωμα να ασκούν ορισμένη επαγγελματική δραστηριότητα που ασκείται και από αποφοίτους Α.Ε.Ι. (αυτοδυνάμως ή σε συνεργασία με αυτούς), υπό την προϋπόθεση όμως να καθορίζεται κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο το είδος των επιτρεπομένων επαγγελματικών πράξεων και να προκύπτει, από τα στοιχεία που συνοδεύουν την έκδοση του νόμου, ότι τα κριτήρια, με βάση

τα οποία γίνεται ο καθορισμός αυτός, είναι αμιγώς γνωστικά, τελούν δηλαδή σε αντιστοιχία με τις θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις που οι εν λόγω απόφοιτοι έχουν πράγματι αποκομίσει από τις σπουδές τους. Για το λόγο αυτό, ο εν λόγω καθορισμός των επαγγελματικών δικαιωμάτων δεν μπορεί να γίνεται με απλή παραπομπή στις διατάξεις που καθορίζουν το γνωστικό αντικείμενο και το πρόγραμμα σπουδών των οικείων τμημάτων των σχολών ανώτερης βαθμίδας, ή με αόριστη αναφορά στην ειδικότητα των αποφοίτων των σχολών αυτών (Ολ. ΣτΕ 678/2005).

6. Επειδή, ο κοινός νομοθέτης, εξειδικεύοντας τους ορισμούς του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος, ίδρυσε με το ν. 576/1977 (Α' 102) τα «Κέντρα Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδύσεως» (Κ.Α.Τ.Ε.Ε.), τα οποία συγκροτούσαν περισσότερες Ανώτερες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές (άρθρο 27). Τα Κέντρα αυτά καταργήθηκαν με το άρθρο 35 παρ. 1 του ν. 1404/1983 (Α' 173), ιδρύθηκαν δε τα ΤΕΙ ως σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (άρθρο 1 παρ. 1). Ο νομοθέτης, κινούμενος στο πλαίσιο των ανωτέρω συνταγματικών διατάξεων, όρισε ειδικότερα ότι η αποστολή των Τ.Ε.Ι. συνίσταται στην παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων για την εφαρμογή τους σε ορισμένο επάγγελμα και στη δημιουργία «στελεχών εφαρμογής» για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας και ότι, ως εκ της αποστολής τους αυτής, «τα Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σαφώς ως προς το ρόλο και την κατεύθυνση των ίδιων και των αποφοίτων τους και ως προς το περιεχόμενο και τους τίτλους σπουδών από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» (άρθρο 1 παρ. 2). Στο άρθρο 24 παρ. 1 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι «Το διδακτικό έργο κατανέμεται σε εξαμηνιαία μαθήματα και περιλαμβάνει: α. θεωρητική διδασκαλία μαθημάτων, β. πρακτικές, φροντιστηριακές ή εργαστηριακές ασκήσεις ... γ. σεμινάρια ... δ. πτυχιακές εργασίες και ε. άσκηση στο επάγγελμα. ...», ενώ με το άρθρο 25 παρ. 1 παρέχεται εξουσιοδότηση για έκδοση προεδρικών διαταγμάτων, με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με τα οποία καθορίζεται το περιεχόμενο

σπουδών κάθε τμήματος, καθώς και η διάρκεια φοίτησης, άσκησης στο επάγγελμα και εκπόνησης πτυχιακής εργασίας. Σύμφωνα με την παρ. 2 περίπτ. α' του ιδίου άρθρου: «Οι σπουδές σε κάθε τμήμα καταλήγουν στην απόκτηση πτυχίου, που δίνει τη δυνατότητα άσκησης ενός επαγγέλματος», ενώ σύμφωνα με την περίπτ. γ': «Στους πτυχιούχους των Τ.Ε.Ι. αναγνωρίζονται επαγγελματικά δικαιώματα, που καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ...το αργότερο έξι μήνες πριν από την αποφοίτηση των πρώτων σπουδαστών ΤΕΙ για τις υπάρχουσες ειδικότητες και προκειμένου για νέες ειδικότητες ταυτόχρονα με τη δημιουργία τους ή με την ίδρυση αντίστοιχων τμημάτων. Με ίδια προεδρικά διατάγματα καθορίζονται οι προϋποθέσεις και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος, όπου αυτή απαιτείται».

7. Επειδή, με βάση τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 1404/1983 προκύπτει, όπως έχει κρίνει ήδη το Δικαστήριο, ότι ο νομοθέτης οργάνωσε τα Τ.Ε.Ι. ως σχηματισμούς της προβλεπόμενης στο άρθρο 16 παρ. 7 του Συντάγματος ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (όπως προηγουμένως είχε πράξει με τα Κ.Α.Τ.Ε.Ε.) και τα διέκρινε σαφώς από τα Α.Ε.Ι. (βλ. ΣτΕ 1958/2000, Ολ.). Ενόψει αυτών, τα προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με βάση την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 25 παρ. 2 περίπτ. γ του νόμου αυτού και ορίζουν τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων ΤΕΙ, αποτελούν τον προβλεπόμενο στο άρθρο 16 παρ. 7 του Συντάγματος εκτελεστικό νόμο και, συνεπώς, το περιεχόμενό τους πρέπει να είναι σύμφωνο με την προεκτεθείσα έννοια του άρθρου αυτού (Ολ. ΣτΕ 678/2005).

8. Επειδή, με το π.δ. 318/1994 (Α' 167), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 25 παρ. 2 περ. γ' του ν. 1404/1983, καθορίσθηκαν τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων των Τμημάτων α) Πολιτικών Δομικών Έργων, β/ Πολιτικών Έργων Υποδομής

και γ) Τοπογραφίας, της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.). Όμως, με την 678/2004 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ακυρώθηκε η παρ. 2 του άρθρου 1 του ως άνω π.δ/τος, με τις διατάξεις της οποίας είχαν απονεμηθεί στους εν λόγω πτυχιούχους ΤΕΙ επαγγελματικά δικαιώματα αναφερόμενα και στα τρία στάδια της κατασκευαστικής διαδικασίας (μελέτη, επίβλεψη, κατασκευή). Και τούτο, για το λόγο ότι ο καθορισμός των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων είχε γίνει με τρόπο που ερχόταν σε αντίθεση με τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος (με απλή παραπομπή στις διατάξεις που καθορίζουν το πρόγραμμα σπουδών των οικείων τμημάτων ή με αόριστη αναφορά στην ειδικότητα των αποφοίτων των σχολών αυτών ή με βάση την επαγγελματική εμπειρία, δηλαδή με μη αμιγώς γνωστικά κριτήρια). Παρέμεινε συνεπώς σε ισχύ, μόνο η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 318/1994 στην οποία ορίζεται ότι: «1. Οι Πτυχιούχοι Μηχανικοί Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων, Πολιτικών Έργων Υποδομής και Τοπογραφίας, της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με βάση τις εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις τους, ασχολούνται είτε αυτοδύναμα, είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα με τη μελέτη έρευνα και εφαρμογή της τεχνολογίας πάνω σε σύγχρονους και ειδικούς τομείς έργων και εργασιών της ειδικότητάς τους.». Η διάταξη όμως αυτή, δεν μπορούσε να αποτελέσει, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω για το περιεχόμενο του εκτελεστικού του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος νόμου, επαρκές έρεισμα καθορισμού επαγγελματικών δικαιωμάτων των εν λόγω κατηγοριών πτυχιούχων των ΤΕΙ.

9. Επειδή, εξ άλλου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 3549/2007 (Α' 69), «1. (α) Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα [ΑΕΙ], κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 5 του Συντάγματος, είναι τα ιδρύματα της ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία αποτελείται από δύο παράλληλους

τομείς: αα) τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και ββ) τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα [ΤΕΙ] και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. (β) ... 2. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «Πανεπιστήμια», νοούνται τα ιδρύματα του πανεπιστημιακού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης». Περαιτέρω, στο άρθρο 18 παρ. 1 και 2 του ν. 3794/2009 (Α' 156) ορίζονται τα εξής: «1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, τα σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων νεοϊδρυόμενων Τμημάτων ΤΕΙ καθορίζονται με τα διατάγματα ίδρυσής τους. Στο πλαίσιο των διαταγμάτων του προηγούμενου εδαφίου, οι κατ' ιδίαν όροι και προϋποθέσεις ασκήσεως των επαγγελματικών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται με τα διατάγματα αυτά εξειδικεύονται εκάστοτε με αποφάσεις των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3549/2007. 2. Με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη του ΣΑΤΕ και του ΣΑΠΕ, μπορεί να καθορίζονται επίσης και τα σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων ήδη υφισταμένων Τμημάτων ΤΕΙ, στους οποίους δεν έχουν αναγνωριστεί ακόμη μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού επαγγελματικά δικαιώματα με διατάγματα, που προβλέπονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του ν. 1404/1983, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις ασκήσεως των δικαιωμάτων αυτών με αποφάσεις των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3549/2007. Για τα εκκρεμή σχέδια προεδρικών διαταγμάτων της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του ν. 1404/1983 τα οποία έχουν υποβληθεί προς συνυπογραφή στα συναρμόδια Υπουργεία, ισχύουν οι διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του ν. 1404/1983». Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο τελευταίο

εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν. 3749/2009 για τα εκκρεμή, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, σχέδια προεδρικών διαταγμάτων, τα ζητήματα που αφορούν την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων ήδη υφισταμένων τμημάτων ΤΕΙ, για τους οποίους δεν έχουν εκδοθεί σχετικά διατάγματα δυνάμει του άρθρου 25 παρ. 2 (γ) του ν. 1404/1983, ρυθμίζονται με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, (ήδη Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού) μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης [ΣΑΠΕ] και του Συμβουλίου Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης [ΣΑΤΕ]. Με το διάταγμα αυτό καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από τους πτυχιούχους των ήδη υφισταμένων, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3794/2009, τμημάτων ΤΕΙ, η περαιτέρω εξειδίκευση δε των οριζομένων στο οικείο διάταγμα προϋποθέσεων, όπως ο καθορισμός των απαιτούμενων δικαιολογητικών και η ρύθμιση διαδικαστικών λεπτομερειών, χωρεί με κοινή υπουργική απόφαση, η οποία εκδίδεται από τον Υπουργό Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό (βλ. Πρακτικό Επεξεργασίας ΣτΕ 202/2011).

10. Επειδή, μετά την ακύρωση με την 678/2005 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 1 του π.δ/τος 318/1994, δεν εκδόθηκε νεότερο προεδρικό διάταγμα με το οποίο να ρυθμίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων, Πολιτικών Έργων Υποδομής, και Τοπογραφίας, της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των ΤΕΙ. Όμως, η Διοίκηση επεχείρησε να εκδώσει σχετικό διάταγμα αποστέλλοντας στο Συμβούλιο της Επικρατείας, προς επεξεργασία, αντίστοιχο σχέδιο, με το υπ' αριθμ. 3956/22.12.2010 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, κατ' επίκληση, μεταξύ άλλων, του άρθρου 25 παρ. 2 περ. γ' του ν. 1404/1983 και του άρθρου 18

παρ. 2 του ν. 3794/2009. Με το εν λόγω σχέδιο διατάγματος, επιχειρείτο η ρύθμιση του «δικαιώματος πρόσβασης σε επαγγελματικές δραστηριότητες βάσει προσόντων των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων α) Πολιτικών Δομικών Έργων, β) Πολιτικών Έργων Υποδομής, γ) Τοπογραφίας, δ) Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων [ΤΕΙ]». Όμως, με το 202/2011 Πρακτικό Επεξεργασίας του Δικαστηρίου, κρίθηκε ότι το ως άνω σχέδιο δεν προτεινόταν νομίμως, στο σύνολό του. Και τούτο, διότι, πρώτον, αν και νομίμως προβλεπόταν στο σχέδιο διατάγματος ότι προϋπόθεση για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από τους πτυχιούχους μηχανικούς των ΤΕΙ είναι η απόκτηση και η κατοχή αδείας ασκήσεως επαγγέλματος, μη νομίμως, όμως, ανατέθηκε η χορήγηση της αδείας αυτής «στο διευρυμένο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος», ήτοι σε φορέα ο οποίος, δεν προβλέπεται από το ισχύον δίκαιο. Δεύτερον, διότι οι διατάξεις του σχεδίου, δεν καθόριζαν με σαφήνεια και κατά τρόπο συγκεκριμένο τις προϋποθέσεις επαγγελματικής δραστηριοποίησης των ως άνω πτυχιούχων ΤΕΙ, αλλά ανέφεραν απλώς ότι η οριοθέτηση του πεδίου ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας των πτυχιούχων μηχανικών και η εξέλιξή τους γίνεται με βάση τρία «επίπεδα επιστημονικής, τεχνικής και επαγγελματικής ευθύνης που αντιστοιχούν σε συνήθεις δραστηριότητες, προωθημένες δραστηριότητες και εξειδικευμένες δραστηριότητες». Συνεπώς, με το ως άνω σχέδιο προεδρικού διατάγματος, δεν καθορίζονταν τα είδη των επαγγελματικών πράξεων που δύναται να ασκούν οι εν λόγω πτυχιούχοι ΤΕΙ, επί τη βάσει αμιγώς γνωστικών κριτηρίων, σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος όπως εκτέθηκε ανωτέρω.

11. Επειδή, τα διατάγματα καθορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων των ΤΕΙ αποτελούν, όπως προαναφέρθηκε, εκτελεστικό της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος νόμο (ΣτΕ Ολομ. 678/2005), με αποτέλεσμα να καθίσταται υποχρεωτική για τη

Διοίκηση η έκδοσή τους. Η παράλειψη συνεπώς της διοικήσεως να εκδώσει τα εν λόγω προεδρικά διατάγματα, αφενός μεν συνιστά παράβαση του άρθρου 16 παρ. 7 του Συντάγματος, αφετέρου συνιστά παράβαση και του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος διότι αποστερεί τους πτυχιούχους ΤΕΙ να συμμετάσχουν ελεύθερα στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, βάσει των νομίμων προσόντων που απέκτησαν μετά από επιτυχή φοίτηση στα Ιδρύματα αυτά. Με τα δεδομένα αυτά, μετά την πάροδο ευλόγου χρόνου από την ακύρωση με την απόφαση 678/2005 της Ολομελείας του Δικαστηρίου των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 1 του π.δ/τος 318/1994, στοιχειοθετήθηκε παράλειψη της νομίμου υποχρεώσεως της Διοικήσεως να προβεί στην έκδοση του προβλεπομένου από την διάταξη του άρθρου 25 παρ. 2 περ. γ' του ν. 1404/1983, νέου προεδρικού διατάγματος με το οποίο να ρυθμίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων, Πολιτικών Έργων Υποδομής και Τοπογραφίας, της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των ΤΕΙ. Η υποχρέωση αυτή της Διοικήσεως ενεργοποιήθηκε εκ νέου (πρβλ. Ολ. ΣτΕ 1849/2006, ΣτΕ 211/2006), με την έκδοση (στις 12.8.2011) και διαβίβαση στη διοίκηση (στις 8.9.2011) του 202/2011 Πρακτικού Επεξεργασίας του Δικαστηρίου, με το οποίο, ως εκτέθηκε ανωτέρω, επιστράφηκε ως μη νόμιμο το σχέδιο διατάγματος με το οποίο επιχειρείτο η ρύθμιση του «δικαιώματος πρόσβασης σε επαγγελματικές δραστηριότητες βάσει προσόντων των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων α) Πολιτικών Δομικών Έργων, β) Πολιτικών Έργων Υποδομής, γ) Τοπογραφίας, δ) Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των ΤΕΙ». Επομένως, κατά το χρόνο ασκήσεως της κρινομένης αιτήσεως στις 25.1.2012, είχε ήδη συντελεσθεί η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας του Υπουργείου Παιδείας να κινήσει την διαδικασία της εκδόσεως προεδρικού διατάγματος με το οποίο να καθορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα

των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων, των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων και Πολιτικών Έργων Υποδομής, των ΤΕΙ, κατηγοριών δηλαδή στις οποίες ανήκουν οι αιτούντες. Πρέπει, επομένως, να ακυρωθεί αυτή η παράλειψη, κατά τον βασίμως προβαλλόμενο λόγο ακυρώσεως και να αναπεμφθεί η υπόθεση στην Διοίκηση, προκειμένου να προβεί στην πιο πάνω νόμιμη ενέργεια.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Καταργεί τη δίκη ως προς την έκτη των αιτούντων Αιμιλία Γραμμένου

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση ως προς τους λοιπούς

Ακυρώνει την παράλειψη της Διοικήσεως να προβεί στην έκδοση του προβλεπομένου από τις διατάξεις των άρθρων 25 παρ. 2 περ. γ' του ν. 1404/1983 και του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 3794/2009 προεδρικού διατάγματος με το οποίο θα καθορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων και Πολιτικών Έργων Υποδομής, των υφισταμένων, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3794/2009, Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

Αναβάλλει την εκδίκαση της υποθέσεως ως προς την υπ' αριθμ. 2071/29.11.2011 πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Νάουσας λόγω ελλείψεως συναφείας, για την δικάσιμο της 9^{ης} Απριλίου 2013.

Διατάσσει τον χωρισμό του δικογράφου της κρινομένης αιτήσεως, με την κατάθεση αυτοτελούς αιτήσεως ακυρώσεως κατά της ως άνω αποφάσεως του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Νάουσας, εντός προθεσμίας 30 ημερών από της κοινοποιήσεως αντιγράφου της παρούσης αποφάσεως στους αιτούντες.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου και

Επιβάλλει στο Δημόσιο τη δικαστική δαπάνη των αιτούντων, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 29 Νοεμβρίου 2012 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 18ης Δεκεμβρίου 2012.

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος

Σωτ. Αλ. Ρίζος

Μ. Παπαδοπούλου

Handwritten notes:
22/11/2012
4917/2012